

[Holger Eriksen.]

altså en bevægelse i modsat retning af den, man foretog ved den sidste revision. Skulle dette kunne lade sig praktisere uden at favorisere et enkelt parti, var det nødvendigt at finde en ny metode for kredsmandaternes fordeling. Før anvendte man den d'Hondtske metode, altså division med 1, 2, 3 o. s. v. Nu forsøgte man med den Sainte-Laguëske metode, altså division med 1, 3, 5 o. s. v. Den kunne imidlertid ikke anvendes, da den ville favorisere de små partier for stærkt og skabe en teoretisk mulighed for, at et parti med en meget ringe, men hensigtsmæssig fordelt vælgerstyrke kunne tage op imod 20 mandater. En spærregel i form af første division med 1,5 ville på den anden side stille de mindre partier for dårligt ved kredsmandatfordelingen, altså give dem et for stort tillægsmandatbehov.

Derimod viste det sig, at man med en første division med 1,4 kunne nå et resultat, hvor 40 tillægsmandater efter alle sole-mærker at dømme skulle kunne udligne de opståede uretfærdigheder ved kredsmandaternes fordeling. Man bruger altså her en tillempling af Sainte-Laguës' regler, forøvrigt den samme, som Sverige har indført ved fordelingen af sine mandater til andetkammer. Ved at anvende systemet på en række tidligere valg er man kommet til det resultat, at det så nogenlunde vil give retfærdighed, selvom det ved et enkelt valg ville have givet venstre et mandat mere, end det havde krav på.

På den anden side skal det indrømmes, at det ikke garanterer imod fiduser. Hvis 4 pct.-reglen, som jeg senere skal omtale, var blevet opretholdt i sit fulde omfang, ville den have kunnet bremse forsøg i den retning, men efter at den er blevet modificeret, mangler enhver garanti, og jeg indrømmer, at der kan være en fare forbundet dermed, ikke mindst efter at venstreblade på Sjælland er gået ind for, at deres parti skulle gøre hovedstadens venstre fidusen efter. Nogen ubetinget succes har disse blade dog ikke haft, i hvert fald foreløbig. Alligevel har jeg i valglovskommissionen fundet anledning til at rejse kravet om, at et parti, der i det væsentlige ikke adskiller sig fra et andet parti ved andet end samhörighed med et lokalt område, ikke skulle kunne anerkendes. Denne tanke er

blevet afvist med den i og for sig uangribelige begrundelse, at det var farligt at give en indenrigsminister en sådan bemyndigelse. I stedet er man i valglovskommissionen enedes om at udtale, at en anmeldelse af et parti på et sådant grundlag ville være moralsk forkastelig. Jeg ved ikke, hvor højt moralen står de pågældende steder; jeg ved derfor heller ikke, hvad en sådan fordømmelse er værd. Derfor sætter jeg mere min lid til, at noget sådant i hvert fald kun kan ske een gang, idet et forsøg i den retning øjeblikkelig ville betyde en ny ændring i valgloven.

Medens vi efter den gældende valglov har flere opstillingskredse, end vi har kredsmandater, bliver forholdet nu efter den store udvidelse af kredsmandaternes antal det omvendte. I og for sig burde det have betydet, at man havde lavet en rationel omlægning af opstillingskredsene, således at de var blevet omtrent lige store, og således at de var kommet til at svare til kredsmandaternes antal. Selvom man har lavet to nye kredse i hovedstaden og en ny kreds i Københavns amt, må det betegnes som en skønhedsfejl ved det forelagte forslag, at der er så stor forskel på kredsenes størrelse, navnlig i hovedstaden, i Københavns amt og i Aarhus amt. Der er imidlertid intet område, hvor inertiens lov gør sig så stærkt gældende som netop med hensyn til opstillingskredsene, og det må også indrømmes, at den omstændighed, at der er flere kredsmandater end valgkredse, bevirker, at man i fremtiden sjældent vil komme ud for det, der i øjeblikket er ret almindeligt, nemlig at en opstillingskreds slet ingen repræsentant får valgt. Derfor kan den fremgangsmåde, som kommissionen er gået ind for, forsvares.

Med hensyn til tillægsmandaternes fordeling på partier og områder er der jo ikke sket nogen ændring. Det er derimod, når mandaterne skal fordeles på personer og på amts- og storkredse, idet man har anvendt en helt ny fordelingsregel, nemlig division med 1, 4, 7, o. s. v. Formålet er at fremkalde en større spredning af mandaterne, og det finder mit parti er rigtigt.

Som bekendt tillader den gældende valglov tre former for kandidatopstilling, nemlig for det første 1 kandidat i en enkelt kreds uden indgivelse af partiliste, for det andet den samme form med partiliste og